



# Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2011. AUGUSZTUS XXII. ÉVFOLYAM 15. SZÁM

## AZ ÁLLAM- ÉS EGYHÁZSZERVEZŐ URALKODÓ (1.)

### István király emlékezete

A nyugat-európai típusú keresztyén állam- és egyházszervezet kialakítása, az önálló magyar állam és latin típusú egyház nemzetközi elismertetése, majd megvédése fűződik első királyunk, István nevéhez.

Hazai és nemzetközi megbecsülését az emelte a legmagasabb szintre, hogy 45 évvel halála után szentté és Magyarország égi patrónusává, védőszentjévé avatták. I. László király – aki később szintén a szentek sorába emeltetett – 1083. augusztus 20-án nyitotta fel István koporsóját és Róma, valamint a magyar püspökök jóváhagyásával a szentek közé iktatta. Ünnepe augusztus 20-án állapította meg. 1092-ben a szabolcsi zsinat munkaszüneti nappá tette augusztus 20-át.

Magyar kérésre a pápa 1683-ban a világot katolicizmus számára kötelezően előírta szent királyunk augusztus 20-ai megünneplését. Négy év múlva, 1687-ben azonban Szent Bernát kapta meg ezt a napot és István ünnepe szeptember 2-ára helyezték át, 1969-ben augusztus 16-ára. Jelenleg tehát a külföldi katolikusok augusztus 16-án ülik Szent István ünnepe. A magyar katolikus egyház azonban mindig augusztus 20-án ünnepelte Szent Istvánt. A bizánci rítusú egyház 2001-ben vette fel szentjei sorába első királyunkat.

István nem sokkal 975 után született. Apja, Géza nagyfejedelem felnőttkorában keresztelkedett meg a latin rítus szerint, és a keresztségben az István nevet kapta. Anyja, Sarolt már férjhezmenetel előtt keresztyén volt. Őt azonban az ország második főméltóságának, a gyulának lányaként bizánci keresztyénnek keresztelték. A gyula és családja, valamint az uralma alá tartozók a keleti keresztyénséget gyakorolták. Bizánc már 952-ben terítő püspököt és szerzeteseket küldött Magyarországra, és az erdélyi, délvidéki, sőt dunántúli magyarok között igen elterjedt a bizánci rítusú keresztyénség akkora, amikor 973-ban Géza a német-római császártól latin rítusú missziós püspököt és szerzeteseket kapott. A keleti keresztyénség általános felvétele a bizánci császár befolyásával járt volna. A nyugati keresztyénség révén a Német-római Császárság és a pápaság vallási, kulturális és politikai köréhez csatlakozott Géza.



A Szent Korona a magyar államiság egyik legfőbb jelképe. Az alsó rész homlokoldalán a Mindenható (Pantokrátor) Krisztus képe látható

Vallásilag ez nem jelentett szakítást Bizáncal, hiszen a római és a bizánci keresztyénség egészen 1054-ig – legalábbis látszat szerint – egységes volt.

Születése után megkeresztelték Géza fejedelem fiát István vértanú nevére, arra, amit keresztyénként apja is viselt. Kapott a fejedelmi magyar nevet is. Vajk vagy Vajka lett, ami a tudósok szerint a „gazda, gazdag” jelentésű török szó kicsinyített alakja „gazdácska, gazdagocská” értelemben.

Gondos nevelésben részesült István. Megtanult latinul, elsajátította az olvasást, írást és fogalmazást, az egyházi írók és a Szentírás ismeretét és egy sor más tananyagot. Az akkori uralkodók között kivételesen műveltnek számított. Azok általában nem tudtak olvasni sem, írni pedig legfeljebb a nevéket.

DR. CSOHÁNY JÁNOS

## HETEDIK KÜRTSZÓ

### Templomok menedéke

Az „Értől az Óceánig...”, amikor ezt írta Ady Endre biztosan gondolt Bocskaira is, akit nagyra becsült és aki szerinte „fáklyát gyújtott a magyar Génusznak”, és korába helyezve „ő igazán elődje az igazán európai nagy magyarnak, aki ma még nincs”.

A hajdúk, akik valóságosan is az Értől indultak el, hogy elérkezessenek a „szent, nagy Óceánba”, hogy belovagoljanak győztesen a magyar és az európai történelembe! Nem a véletlen játéka, hogy kismarjai Bocskai István Erdély és Magyarország feléges fejedelme, a legpolgárosultabb ország fővárosában – Genfben – a monumentalitásában lenyűgöző, szemmel át nem fogható Reformáció Emlékművén hirdeti a nagy reformátorok és a „hadra kelt hit zordon hadnagyi között” hatalmas kő alakjával a magyar nép szabadságvágyát, európaiságát. Mellette a domborművön kőbe vésvé a bécsi béke kötésponjtjai, s nyilatkozata: „Hitünknek, nemzetünknek, régi törvényeinknek szabadságát, minden aranyánál feljebb becsüljük”.

Hazánk és Európa. Szent István után most találkozott először újra a nyugat nagy eszmeáramlatában, amikor itthon minden elveszett. Mohács, 1526... „nemzeti nagylétnünk nagy temetője”, az ország szétszaggatott, háromrészesre, két birodalom a Habsburg és a török szorításában, az állandóan harcoló és vonuló hadseregek kereszttűjén. S ebből a mélységből csak „napnyugatról” a futótűz sebességével terjedő reformáció biztosította a menekülés útját. Meghódította a Mohács tragédiájából éppen eszmélő nemzedékeket, s a XVI. század állandóan menekülésben levő szegény magyarjainak, az egyetlen vigasztalást, a lelki megtszűlást, az Istennel való kapcsolatot jelentette.

A reformáció talaján kivirágzott magyar nyelvi kultúra, a magyar nyelvű istentiszteletek, a zsolttár éneklés, ebben a felfordult, világban a szétaraboltságban, a magyar nemzeti egység megerősödését szolgálta. Az „üllő és a verő” a német-római és a török birodalom, „két vad pogány között” örlődő, csak a protestantizmusban „magára találó, térdet, fejet nem hajtó nép dacolhatott itt”. Ez a szellemi erő lett a magyarság vállalásának meghatározója, amely harcokban formálta a magyar karaktert, ahogy Szabó Pál írja „kőnél is keményebbre”.

Az állandó futásban élőknek a kis fehér falú protestáns templomok jelentették a menedéket, „amibe megtartódat becsült magyarság, / ország lappangott itt, amikor nem vala ország” (Csanádi I.).

SÁRKÁNY VIOLA

(Részlet a Bocskai-díj érmihályfalvai átadási ünnepségén - június 25. - elhangzott beszédből.)

Konvent a „szórvány szórványában” /3. Kerületi presbiteri konferencia (program) /6.

## A LÉLEK CSENDJE

## A kegyelem szólítása

„És megszólalván Jézus, ismét példázatokban beszél vala nékik, mondván: Hasonlatos a mennyeknek országa a királyhoz, aki az ő fiának mennyegzőt szerze. És elküldte szolgálait, hogy meghívják azokat, akik a mennyegzőre hivatalosak valának, de nem akarnak vala eljöni. ... Mert sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak.” (Mt 22,1-3.14)

Az áruházakban, látva a nagy árubőséget, választékot és sokféleséget, sokan elmondják, bárcsak minden az övék lehetne. Ezzel ellentétben a nagy ókori bölcs, amikor végigment a piacon, mosolyogva jegyezte meg, hogy mennyi dolog van a világon, amire nincs szüksége. Kinek mire van szüksége? Valamennyiünknek abszolút szüksége van Isten kegyelmére. Erről beszél igénk.

Jézus itt mennyegzőről beszél, a képet az Ószövetségből veszi. Azt jelzi ezzel, hogy Isten eljegyezte magát az emberekkel. Jézus a vőlegény, a mennyei Király Fia. A meghívást az Ószövetség prófétái vitték szét a király barátainak, ám a nép vezetői visszautasították. Majorságukba, keresetük után mentek, ez a világ jobban érdekelte őket, mint Isten hívása. E példabeszédből Isten arca ragyog felénk: nem távoli, nem idegen, nem közömbös. Mindegyikünket szólít és hív, ahogy a zoltáros mondta, ha őt halljátok, ne keményítsétek meg a ti szíveteket. Amikor harangot öntenek, előre meghatározzák a hangját, hogy összhangban legyen a többivel. Ha aztán elkészül az öntés és kifejtik a burkolatból, következik a próba. Más hangot szólaltatnak meg, de a harang néma marad. Megint egy másikat, a harang most sem szólal meg. Végül megadják a megfelelő hangot s íme a harang válaszol reá, ünnepélyesen visszazengi ugyanazt a hangot. Tehát a hang benne szunnyadt, csak várta, hogy fölébresszék, hogy szólítsák. Így van ez az emberi lélekkel is: Isten a maga számára teremtette és a kegyelem szólítását várja. Isten mindegyikünket szólít, szólít a Szentírás szavai által, a lelkiismeret szavában, örömben és bánatban, kiábrándulásban és nyugtalanságban, a természet jelenségei által. Isten ma is él, nem halott. Ma is szól, nem néma. Ma is hív, mert szeret. Hívta Ábrahámot, Mózeset és a gyermek Sámuel. A világ éjszakájában ma is felhangzik: Jön a vőlegény, menjetek elébe. Ne hagyjuk, hogy kialudjék a mécsesünk.

Minden pataknak az a célja, hogy eljusson a tengerbe, ha nem tud, akkor valahol elvész egy mocsárban. Minden lélek célja, hogy eljusson az Istenhez, ha nem tud, akkor elvész valahol az élet útvesztőiben. Ez az elveszés a sorsa azoknak, akik nem hallgatnak Jézus hívására. Isten nem változtatta meg

eredeti tervét, azt akarja, hogy menyeyi világa ne maradjon üresen, ezért hangzik továbbra is hívása: Hívjátok az idegeneket az utak mellől, hívjátok a hazátlanokat és az otthont keresőket. Nem kellettem a választott népnek, hívjátok a pogányokat. Akkor a próféták, most az apostolok szavaival hív. Rajtunk a sor, hívása hozzánk érkezett. Meg kell hallad és kell válaszolj, ne légy közömbös és lagymatag, ne légy szokáskeresztény és rutiniádkozó, ne topogj egy helyben, ha valahol elakadtál, kezd újra. Ha elpárolgott belőled a lelkesedés, szítsd föl a szunnyadó parazsat. Ne éld futószalagon napjaid. Ha türelmetlen vagy, légy megértőbb, ha indulatos vagy, légy szelídebb, ha mogorva vagy, próbálj mosolyogni, ne nyugodj bele hibáid-



Glatz Oszkár: A magvető

ba, hanem igyekezz Isten hívására úgy viselkedni, mint aki Isten lakodalmas asztalának meghívottja. Vigyázz szavaidra, vigyázz magatartásodra, nálad is kopogtat Isten hívó szava, kegyelme.

Ebben a példabeszédben is szó van arról, hogy a búza között konkoly is akad, hogy a hálóban értéktelen halak is vannak, hogy Isten országában olyanokat is találni, akik nincsenek a kegyelem ruhájában. Nem szükségesebb-e a búza, mint a konkoly, a tápláló húsu hal, mint a hasznavehetetlen? Nem vágysz inkább arra, hogy a meghívottak és a meghívást elfogadó lakodalmas, örvendő tagok közt légy? Isten feléd áradó kegyelmét, szeretetét, hívását, szólítását ne utasítsd vissza, igazán lelkednek-testednek erre van szükségük.

Menyeyi Atyánk, prófétáid és apostolaid által üzened: új szívet adsz, a Te Lelkedet adod nekünk. Add, hogy új szívvel tudjunk szeretni, új lélekkel lelkesülni, szívvel-lélekkel, hívásodra, Téged követni. Add, hogy a hivatalosak között is a választottak legyünk.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

## SZÉP ERNŐ

## Imádság

*Ki ülsz az égben a vihar felett,  
Én Istenem hallgass meg engemet.*

*Hozzád megy szívem és ajkam dadog,  
Hazámért reszketek, magyar vagyok.*

*A népekkel, ha haragod vagyon,  
A magyarra ne haragudj nagyon.*

*Ne haragudj rá, bűnét ne keresd,  
Bocsáss meg néki, sajnáld és szeresd.*

*Szeresd, vigyázz rá Istenem, atyám,  
El ne vesszen a sötét éjszakám.*

*Mert itt a népek nem tudják, mit ér,  
Hogy olyan jó, mint a falat kenyér,*

*Hogy nem szokott senkit se bántani,  
Lassú dallal szeretne szántani.*

*Édes Istenem, te tudod magad,  
A bárány nála nem ártatlanabb.*

*Te tudod ezt a fajtát, mily becses,  
Milyen takaros, mily kellemetes.*

*Te látod életét minden tanyán,  
Te hallod hogy beszél: édes anyám.*

*Te tudod a barna kenyér ízét,  
Te tudod a Tisza szőke vizét.*

*Te tudod, hogy itt milyen szívesen  
Hempereg a csikó a fűvesen.*

*Tudod a nyáj kolompját ha megyen,  
Édes szállónket tudod a hegyen.*

*S keserű könnyeink tudod, Uram,  
Hogy mennyit is szenvedtünk csakugyan,*

*S hogy víg esztendőnt várunk mindenér  
S hisszük, hogy lesz még szálló, lágy kenyér.*

*Oh keljetek a magyart védeni,  
Ti Istennek fényes cselédei:*

*Uradnak mondd el forró, drága Nap,  
Hogy kedveled te délibábotad.*

*Dicséred a Balatont, tiszta Hold,  
Hogy szebb tükröd a földön sohse volt.*

*Csillagok, értünk könyörögjetek,  
Kis házak ablakába reszketeg*

*Szerteszét este mennyi mécs ragyog...  
Könyörögjetek értünk, csillagok!*

## GENERÁLIS KONVENT A „SZÓRVÁNY SZÓRVÁNYÁBAN” Felvidékkel bővült a református egység

A Magyar Református Egyház legfőbb képviseleti szerve, a Generális Konvent június 21-22-én Temesváron tartotta plenáris ülését. A Kárpát-medence és a diaszpóra részegyházait 114 küldött képviselte.

Nyitóáhítattal Csúry István, a házigazda egyházkerület püspöke szolgált a 2Kor 13,11 alapján. „Isten bennünk és velünk épít – mondta az igehirdető, és hozzátette, ez a mostani tanácskozás egyben a vizsgálat alkalma is. Isten előkészíti bennünk az egyértelműséget: nem uniformizál, hanem harmonizál, és köztünk is a harmonizáció lehetőségét kínálja fel. 2011-ben új fejezet nyílik a Magyar Református Egyház életében, ahová Isten a bekérettség törekvés lelkületét akarja elhozni, kipótolva a hiányainkat.”

A Temesvári Egyházmegye esperese, Fazakas Csaba köszöntőjében elmondta: nagy öröm, hogy a Generális Konvent a „szórvány szórványában” ülésezik. A valamikor magyar többségű város jelenlegi lakosságának csak 7,26 százaléka magyar. A reformátusok száma 2500, az egyházmegyé-

ben összesen 6300. Mint mondta, Temesvár a reformátusok Mekkája, amelyet minden magyarnak érdemes lenne legalább egyszer meglátogatni, hogy lássák: honnan indult el a romániai modern demokrácia 1989-ben.

Csúry István püspök vetítettképes előadásban mutatta be a vendéglátó egyházkerületet.

A magyar református egység elmúlt évéről, annak eredményeiről Bölcskei Gusztáv tiszántúli püspök beszélt. Őt követte Répás Zsuzsanna, aki a nemzetpolitika elmúlt húsz évéről nyújtott áttekintést. A magyar kormány nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára leszögezte: „Az autonómiának sok fajtája van – ha létrehozunk olyan intézményeket, ahol az emberek megélik a magyarságukat, legyen az óvoda, kulturális központ, egyetem, vagy éppen egyház, már az autonómiának minősül”.

A diaszpóra- és horvátországi közösségek bemutatkozásai során Szabó Sándor, az Amerikai Magyar Református Egyház püspöke beszámolt az 1922-ben alakult, jelenleg 35 egyházközösséggel működő egyház szolgálatáról. Poznán Béla, az amerikai Kálvin Egyházkerület püspöke kifejezte vágyát, hogy megvalósuljon az egyesült református egyház Amerikában, mert ez lenne a jézusi út.

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház csatlakozásával tovább bővült a két éve létrejött Kárpát-medencei magyar református egység. „Két év vívódás után úgy tűnt, találtunk olyan megoldást, amely elősegíti a békés csatlakozást a magyar református egyházhoz. Ez viszont ellenérzést váltott ki a szlovák testvéreinkből, ezért a másik érzésem az aggodalom, mert nem tud-



A Szlovákiai Református Keresztény Egyház csatlakozásával tovább bővült a Kárpát-medencei magyar református egység. Fotó: Barca János

juk, hogy az aláírás után mi következik” – fogalmazott Fazakas László felvidéki püspök.

A másnap délelőtti munkában Bibza István esperes az Egyházalkotmányi Bizottság munkájáról szóló beszámolójában az egyházalkotmány módosításának lehetőségeit ismertette, amelyek lehetővé tehetik a diaszpóra-egyházak csatlakozását is. A Magyar Református Egyház lapja, az évente egyszer ingyenesen megjelenő *Kálvincsillag* pozitív fogadtatásáról számolt be a főszerkesztő, Fekete Károly. A következő lapszám októberre várható.

„Még nem értünk célba” – mondta az egységes lelkészképzés helyzetéről Bölcskei Gusztáv. Az egységes magyarországi Lelkészképzési Bizottság előtt szeptemberben tesznek vizsgát a lelkészhallgatók.

A találkozó a Mária téri református templomban tartott ünnepi istentisztelettel zárult, amelyen Steinbach József püspök hirdette Isten Igéjét. „Együtt vagyunk – ez hirdeti, hogy vagyunk és leszünk” – fogalmazott az igehirdető. Csúry István püspök búcsúzó gondolataiban elmondta: jó azt érezni ebben a közösségekben, hogy folyamatosan van a megújulás.

HARANGSZÓ-ÖSSZEÁLLÍTÁS

**REFORMÁTUS SZÓRVÁNYLÉT, KÖLCSONY MEGBECSÜLÉS.** Csúry István püspök: Igaz, hogy a magyar reformátusok jobban ismerik a tömbmagyarságot – Szatmárnémeti, Nagyváradot –, de éppen ezért egy olyan várost szeretünk volna most megmutatni, ahol a szórványlét mind a magyarság, mind a reformátusság szempontjából szinte kézzel fogható. A másik szempont az volt, hogy Temesvár és a Bánság a nemzetiségek együttélésének és együttműködésének szép példáit hordozza. (*Reformatus.hu*)

## ORGONÁT AVATTAK NAGYVÁRAD-RÉTEN Üzenethordozó hangszer

A Nagyvárad-Réti Református Egyházközösség régi álma teljesült június 19-én: két év előkészítő munka után végre felavathatták a gyülekezet új orgonáját. A Hollandiából adományként kapott hangszer Váradra juttatását és felújítását adományokból sikerült megvalósítani.

A meghívottak sorában jelen volt a hollandiai breedeverti protestáns gyülekezet két képviselője, Henk és Diny Lenmes, valamint Tőkés László EP-alelnök is. Az ünnepi istentiszteleten ígét hirdetett Hermán M. János egyházkerületi előadótanácsos, aki feleségével, Hannie Mostertel együtt fontos szerepet játszott az orgona Nagyváradra kerülésének ügyében.

Az igehirdetés után Pálfi József köszönetet mondott mind az adományozóknak,



Az adományozó levél átadása. Fotó: Tóth Zsigmond

mind a támogatóknak a hathatós segítségért. A Szeghalmi Bálint neves építész-mérnök által tervezett, népi szecessziós stílusban felépített istenházában az eredeti ter-

vek szerint egy olyan orgona került volna, mely megmutatja a homlokzat rozettás ablakát. Fél évszázad után csak most vált lehetővé az eredeti tervek kivitelezése – hangzott el. A breedevertiak átnyújtották a lelképásztornak az adományozó levelet, majd röviden bemutatták az impozáns hangszer is. A továbbiakban egy rövid orgonakoncertre került sor, melynek keretében Zászkaliczky Tamás neves orgonaművész két orgonaművet adott elő.

Tőkés László felszólalásában Szent Kristóf nagyságát emelte ki, aki életét adta a Krisztusért. A vértanú neve annyit tesz, mint Krisztus hordozónak lenni. Rámutatott arra, hogy az orgona egy áldott üzenethordozó eszköz, mely az evangélium és ez által Krisztus üzenetét közvetíti.

Az ünnepség színvonalát emelte a nagyváradai énekkarok közreműködése. Az orgonaaavatást végül nemzeti imánk elénekkelésével zárta az ünnepi gyülekezet.

## KÓRUSÜNNEP NAGYVÁRAD-ÚJVÁROSON

## „Erőm és éneke az Úr”

125 év emlékezete – ez lehet a mottója annak a háromnapos rendezvénysorozatnak, amellyel a Nagyvárad-Újvárosi Református Egyházközség tisztelgett június 17-19. között az 1886-ban megalakult énekkar emlékének.

A századokon átívelő kórustevékenység az egyház történetében, de a nagyvárad-i művelődési életben is jelentős szerepet töltött be. A Véghe József segédlelkész által alapított, majd évtizedeken át Gerencsér József orgonista-kántor vezetése alatt működött énekkar szolgálatának köszönhető a templom nyugati karzatának, valamint az orgonának a megépítése.

Karvezetők találkozásának adott helyet a pénteken megrendezett egyházzenei szakmai nap, melyen graduális reggeli áhítatot, előadások és szakmai megbeszélések zajlottak. **Berkesi Sándor** Liszt- és Magyar Örökség-díjas karnagy, **dr. Fekete Csaba** debreceni lelkész-könyvtáros és **Kozma Gyula** rogeriuszi karnagy előadásából az énekkarok szerepéről, a 445 éves *Várad-i Énekeskönyvről*, valamint a kórus szervezéséről és a kórusok liturgiában, istentiszteleten betöltött szerepéről hangzottak el értekezések. A szakmai délelőtti folyamán nyílt meg



A borsi gyülekezeti kórus szolgálata

az újvárosi templomban az a tárlat, mely az énekkar levelezéseit, kórusnaplóit, régi dokumentumait tárja fel. A tárlatot **Herdeán Gyöngyi** lelkipásztor nyitotta meg.

Mintegy 350 énekkaros gyűlt össze a szombat délelőtti zajlott 21. Bihari Egyházmegyei Kórustalálkozón. Az ünnepi istentiszteleten **Dénes István Lukács** generális direktor hirdette az ígét és hangsúlyozta: az éneklés az istentisztelet szerves alkotórésze, amely a gyülekezet felajánlása, válasza, énekelni imádsága Istennek.

**Sándor Lajos** lelkipásztor köszöntése után **Mikló Ferenc** esperes a kórusok gyülekezetben betöltött szerepét hangsúlyozta. A kórusok bemutatkozásának sorrendje sorshúzással dőlt el. Bemutatkozott az Élesdi Hozsanna Kórus, karvezető: Szűcs Gyula és Kajántó Judit, Nagyvárad-Bihar-püspöki énekkara, karvezető: Szakács Zselyke, Nagyvárad-Olaszi énekkara, karvezető: Kiss Huba Ernő. A Nagyvárad-Réti Sztárai Mihály Vegyeskar Márkus Zoltán, Belényes énekkarát Fenesi Ferenc és Törös Vígh András, Bors énekkarát Szabó Annamária, Feketeerdő énekkarát Schneider Piroska, a Nagyvárad-Újvárosi Református Egyházi Énekkart Orosz Otília Valéria, a Nagyvárad-Rogériuszi Ifjúsági Kórust Kozma Márta, Nagyszalonta énekkarát Prém Imre, Köröstárkány énekkarát Szakács Otília, valamint a Nagyvárad-Rogériuszi felnőtt énekkart Kozma Gyula vezette.

A kiértékelés rendjén **Berkesi Sándor** karnagy kiemelte a jó énekválasztást, elmondta, hogy viszonylag kevés régi magyar ének került be az énekkarok repertoárjába. A réti énekkar előadásából a *Siess, keresztyén* kezdetű Birtalan József-művet különösképpen kiemelte, mely által a háromszólamú, polifonikus mű egyszerűségében nagyszerű és könnyen énekelhető.

OROSZ OTILIA VALÉRIA

FOLYTATÁSA A 6. OLDALON

## ÉRMELLÉKI KÓRUSTALÁLKOZÓ BERETTYSZÉPLAKON

## Az Úr vezessen végig az úton

Berettyószéplak, az Ermelléki Egyházmegye legtávolabb eső települése a Szilágyság határában van. A gyülekezet immár harmadik alkalommal adott otthont az egyházmegyei kórustalálkozónak. A 20. alkalommal megszervezett kórusok seregszemléjén tíz település énekkara vett részt július 3-án.

Közel kétszáz kórustag gyűlt össze a szépen felújított széplaki istenházába. Az istentiszteleten **Rákosi Jenő** ermelléki esperes hirdetett ígét a 33. zsolnárból. A keresztyén ember feladata Isten dicsőítése, bármely körülmények között. Sok minden beárnyékolhatja örömeinket, de a hálaadás szava kell, hogy szóljon a szülőföldért, a családért, a gyermekért, azért, hogy magyarul szól az Ige. Az igehirdetést követően egy perces néma csenddel emlékeztek Veres László Zsoltra, a tragikus körülmények között elhunyt érmihályfalvi kántorra.

**Bede Ferenc** házigazda lelkipásztor köszöntő szavai után **Fehér Renáta Éva** egyházmegyei zenei előadó vezette le a találkozót. A kiértékelésben az egyházkerületi zenei előadó kiemelte Jankafalva egyszólamú énekei kapcsán, hogy jó, ha értjük is, amit énekelünk. Albis szép műsorát szakértő karvezető, **Herman Csaba** készítette

fel, az ígéretes jövő előtt álló énekkar Josquin de Prais, Jacobus Clemens non Papa és Birtalan József-művekkel készült. Érkörtvélyes énekkara a 24. zsolnárt szépen, kidolgozottan énekelte **Szűcs Levente** kántor vezetésével. Gálospetri fegyelmezett énekkara **Sass Gáspár** vezetésével nehezebb művekkel is próbálkozott, a 42. zsolnárt C. Goudimel feldolgozásában meglepően szépen énekeltek. Margitta énekkarában tíz férfi is jeleskedett, ami igen dicséretes. Hangerőben tehát nem volt hiány. **Lócsei László** kántor, karvezető egy versenyképes, erős csapattal Tarnóczi László, Palestrina-műveket és egy kánont adott elő. Érbogyoszló több éves szünet után idén háromszólamú énekkarral érkezett, melyet **Mészáros Csilla** kántor, vallásnász készítette fel. Érkeserű énekkarán évről-évre látszik a fejlődés. Tiszta szólamok, kimunkált éneklés az eredménye **Nyéki Enikő** kántorképzős hallgató munkájának. Egy graduálhimmuszt, a 81. zsolnárt és egy népdalzsolnárt adtak elő. A házigazda, Berettyószéplak négyzólamú énekkara volt az egyetlen, amely felszabadultan és örömmel énekelte. Kimunkált, szép éneklés, jó hangzás jellemezte, melyen látszik a rendszeres munka.



Kimunkált, szép éneklés, jó hangzás jellemezte a házigazda, Berettyószéplak énekkarát

A kórust **Bede Erzsébet** kántor, karvezető tanítja. A bihari diószegi Asók István énekkar, **Ghitea Szász Angéla** vezetésével bocsikai-kötéses díszruhában jelent meg a találkozón. Műsorukban Ádám Jenő-, G. F. Haendel-művek csendültek fel. Végül a 15 éves születésnapot nemrég ünnepelt érszőlősi Immanuel Vegyeskar jeleskedett, **Péter Ella** és **Dolhai Benjámín** vezetésével.

Az *Ősi ír áldás* méltó befejezése volt a találkozónak. „Meglásd, újra látjuk egymást, szent kezével őrizzen meg Ő.”

A 20. Ermelléki Kórustalálkozót gazdag szeretetvendégség követte. Közönetet mondunk mindazoknak, akik a mai válságos világban ilyen szeretettel és áldozatvállalással fogadtak és készítettek asztalt. Az Úr adjon helyette százannyit a berettyószéplaki gyülekezetnek.

O. O. V.

## TISZA ISTVÁN EMLÉKEZETE HOLLANDIÁBAN (2.)

## Az öntudatos kálvinista államférfi

Tisza István hollandiai kapcsolatainak kutatásával szeretet-adósságot törlesztünk. A politikai teológia szemszögéből is vizsgálódva, kétségen kívül megállapítható, hogy a hollandiai neokálvinista irányzat Tisza István számára szimpatikus volt, főleg annak társadalomformáló hatását tekintve.

## Tisza és Kuyper találkozása

A hetvennyolc éves Kuyper Ábrahám 1916 áprilisában Budapestre utazott. Akik a világ sorsának alakulása felől kérdezték, azoknak azt válaszolta, a béke még soha nem volt olyan közel, mint most...

Húsvét negyed napján, 1916. április 26-án Kuyper ebédre volt hivatalos a lányai, Henriette és Johanna társaságában Tisza Istvánék budai rezidenciájába. Henriette leírásából idézünk. „A szobában, ahol és ahogyan Tisza gróf fogadott a családjával, az egyszerűség volt a benyomásunk. A puritán egyszerűség. Tisza gróf egy régi kálvinista nemzetség leszármazottja. És akárcsak a mi országunkban, Angliában, Skóciában vagy Amerikában, úgy Magyarországon is erős puritán pecsétet nyomott a kálvinizmus a családi életre, amely a nemzedekeken keresztül hagyománnyá vált. Említésre méltó, hogy Európának ebben a távoli sarkában az ugyanazon okoknak hasonlóan ható következményei vannak. Ebben a szobában és ennek a családnak a lelki atmoszférájában olyasmit érzünk, amitől egyből otthon vagyunk. Itt nem világi, hanem kálvinista előkelőséggel találkozunk.”

„Tisza István napjaink világháborúellenének egyik legnagyobb alakja. Nemcsak Magyarország, hanem Európa sorsa is kezében nyugszik. Amikor Európa már majdnem összedőlt romjaiból egy új támad, – akkor a Tisza István neve egyaránt elválaszthatatlan lesz attól – úgy a lebontásától mint a felépítésétől.”

„És ha Tisza Istvánnak már egyetlen barátja sem maradna, ő az álláspontját, az ítéletét és a véleményét akkor sem változtatná meg. Magától tudja, erős körvonalazással, éles fényben látja a dolgokat. Látja a saját útját és járja a maga útját. De nem azért, hogy uralkodjon, hanem azért, hogy szolgáljon. Ennek a nagyszerű férfinak is küldetése van, egy nagy életküldetés: ő a hazájának él, az ő szeretett Magyarországnak.”

A délutáni kávézás alkalmával Tisza gróf a vendégével az európai politikáról tárgyalt. „Fülemet, szememet nem tudtam levenni erről a kettősről” - mondja Henriette, a Magyarországról szóló könyvében. Igencsak szeretete volna, ha egy fényképezőgéppel



Abraham Kuyper (1837-1920) holland teológus és politikus

megörökíthette volna a két kálvinista gondolkodót, nem is beszélve arról, hogy milyen jól fogott volna egy hangrögzítő gramofon.

Volt miről beszélgetniük: hitről, politikáról, társadalomról, egyházzal. Szinte egy időre esett a miniszterelnöki szolgálatuk: Kuyper 1901-1905 között, Tisza István pedig 1903-1905 között volt először miniszterelnök. Kuyper később miniszter is volt, és szinte haláláig, felváltva, a felső- és az alsóház tagja. Az 1908-as esztendőől kezdve haláláig (1920. november 8.) Hollandia államminisztere volt.

Kuyper ajkáról már 1913-ban elhangzott a szomorú jóvendülés. Látomása így szólt: „Európa felett vihar tornyosul, amelynek rettenetes lesz a kitörése.” Bárcsak az a megérzése is beteljesült volna 1916 tavaszán, amikor Budapesten azt hangoztatta, hogy elközelgetett a béke.

Fél évig tartó magyarországi hadikórházi szolgálat után Henriette és Johanna 1916. június 29-én útra kel a Magas-Tátrába, ahol a Csorba-tó partján lévő üdülőben Henriette, aki időközben magyarul is megtanult, holland szemmel összefoglalót ír a magyar történelemről.

Útjuk során Tisza István ajánlólevele volt segítségükre, Kassáig a túlsúfolt vonatokon, meg a szállodai szoba foglalásakor. A magyar katonatiszt elhárította a köszönetet, hiszen felismerte, hogy ezek a derék ápolónők gyógyították a sebesült bajtársait. Így válaszolt: „Ha valamikor nehézségekbe ütközik, tessék csak energikusan felmutatni ezt a levelet. Ez a levél aranyat ér. Tisza gróf nevének máigikus hangzása van Magyarországon. Az pedig, hogy ő ezekben a terhelt napokban még időt is tudott szakítani egy levél átadására, ez aztán egészen különleges!”

Amikor Tisza 1917. május 23-án IV. Károly kérésére lemondott a miniszterelnökségről Henrietta szép, tartalmas levelet írt

neki, amelynek a szövegét hollandul közli a könyvében. Vajha előkerülhetne ez a magasztos hangú, Tisza Istvánhoz bizonyára németül írott levél...

## A Tisza-birtok cselédeinek utódai

A jelenleg Budapesten élő Jaap Scholten 2004 áprilisában készítette azt az interjút az Ercsei-Veres család tagjaival, akik közül az akkor kilencven éves Szabó Erzsébet arra emlékszik, hogy apai ági nagyszülei Tisza István vadászkastélyában szolgáltak. Nagypapa kocsis volt, a nagymama pedig szakácsnő. A nagyszülei a Tisza-birtokon sohasem éheztek, elég munka volt a megélhetéshez. Nem volt saját házuk, természetben fizették őket, részt kaptak a termésből.

Amikor jött a szocializmus, a Tisza-birtokot államosították és attól kezdve a nagyszülők csak a régi jó időkre gondoltak vissza. Mindenkoron emlékeztek arra, hogy Tisza István milyen kedves ember volt. Évente egy pár alkalommal felkereste a vadászkastélyt és őszintén, mindenkivel nagyon barátságosan beszélgetett. Karácsonykor a Tisza-család a személyzetnek lábbelit és használt ruhát ajándékozott.

Az interjúhoz legyen most maga Tisza István az emlékező írásunk egyetlen magyar megszólalója, hiszen eddig csupán holland forrásokat használtunk: „Ha falun lakhattok, járjátok be időnként az egész községet, menjetek be minden szegény ember házába, hallgassátok meg a gondokkal küzdők panaszait. Iparkodjatok segíteni.

Majd meglátjátok, mire körutatok véget ér, mennyire jobbak lettetek, mert szégyellni fogjátok, minő csekélységek miatt voltatok elégedetlenek, amikor a falusi magyar ember igazi nagy csapásokat is zúgolódás nélkül visel el.”

## Befejezésül

Tisza István hollandiai emlékezetének a felvillantása számíthat olyan kezdetnek, amely jelzi, hogy a módszeres feltárás még több gyümölcsöt teremhet, főleg egyháztörténeti vonatkozásban. Az eszmék és a kapcsolatok történetének ismerete sokkal inkább esetben csak követésre és okulásunkra szolgálhat az egyetemességre való törekvés jegyében. Tisza István és Kuyper Ábrahám nemzetformáló szerepére emberileg egyaránt érvényes a skót Carlyle megállapítása: „Az egyetemes történelem alapján véve azoknak a nagy embereknek a története, akik ezen a földön hatottak és munkáltak.” Kuyper és Tisza miniszterelnökök viszont előlött vallották, hogy Isten akarata nélkül mégcsak egy hajszál sem eshetik le az ember fejéről. Hitték, hogy Krisztus, akinek minden hatalom megadatott a mennyen és a földön, igényt tart a földi élet minden területére, így a politikára és a kultúrára is. (Vége)

DR. HERMÁN M. JÁNOS

## PRESBITERI KIRÁNDULÁS A FELVIDÉKEN

# Jó az atyafiaknak együtt...

...tartja a Szentírás. Június 17-én a Koltó-Katalini Egyházközség presbitériuma nt. **Varga Károly** esperes-lelképásztorral az élen, meghívásnak tett eleget a felvidéki felsővályi közösségben.

Látogatásunk viszonzása volt a felsővályi gyülekezet küldöttségének, tavalyi, a koltói Petőfi ünnepségen való részvételének. A kapcsolat Bencze Ferenc koltói egyházi és Kolos Béla felsővályi vállalkozó baráti kapcsolata révén jött létre. Isten segítségével a presbitérium tehát június 17-én reggel elindult és szerencsésen meg is érkezett a két határon túl, de mégis egyazon nemzethez tartozó testvéreikhez.

Jó az atyafiaknak együtt... nemzetünk nagyjainak a nyomában járni. Megcsodálhattuk Krasznahorka büszke várát, az Andrássy család ősi fészékét, ahol sok régi erélye van. Ami a legnevezetesebb, a vár kápolnájában levő üvegfedelű koporsó, amelyben az Andrássy család ősnője Serédy Zsófia alussza örök álmát. Következő nagy történelmi helyszín, ahova ellátogatunk a Betléri kastély volt, ahol az Andrássy család hatalmas vagyonának máig megőrzött tárgyai vannak kiállítva.

Vendéglátóink és Isten jóvoltából megcsodálhattunk egy cseppkőbarlangot, majd felkerestük Gömörbe Czinka Panna első női cigányprimás mellszobrát, végül Hanván, felkerestük Tompa Mihály költő-lelképásztor sírját.

Jó az atyafiaknak együtt... léleken gazdagodni. Kirándulásunk utolsó napján, vasárnap templomi istentiszteleten vettünk részt, ahol igét hirdetett nt. Varga Károly esperes. Az istentiszteleten részt vett főtiszteletű Erdélyi Géza ny. püspök. Istentisztelet után búcsúebédre került sor, majd emlékkönyvbe pár sort bejegyeztünk ottlétünkről: „Hálát adunk Istenünknek, hogy ez a találkozás létrejöhessen és három csodálatos napot tölthetünk a felvidéki Felső-

vályon. Isten gazdag áldását kérjük a fiatal lelkészpár életére, szolgálatára és a gyülekezet életére”. A viszontlátás reményével elbúcsúztunk és hazaindultunk.

I.F.J. SEBŐK ZOLTÁN gondnok

## REMÉNYIK SÁNDOR

### Ne ítélj

*Istenem, add, hogy ne ítéljek –  
Már tudom én, honnan ered,  
Micsoda mélységből a véték,  
Az enyém és a másoké,  
Az egyesé, a népeké.  
Istenem, add, hogy ne ítéljek.*

*Istenem, add, hogy ne bíráljak:  
Erényt, hibát és tévedést  
Egy óriás összhangnak lássak –  
A dolgok olyan bonyolultak  
És végül mégis mindenek  
Elhalkulnak és kisimulnak  
És lábaidhoz együtt hullnak.  
Mi olyan együgyűn ítélünk  
S a dolgok olyan bonyolultak.*

*Istenem, add, hogy minél halkabb legyek –  
Versben, s mindennapi beszédben  
Csak a szükségeset beszéljem.  
De akkor szómban súly legyen s erő  
S mégis egyre inkább simogatás:  
Ezer kardos szónál többet tevő.  
S végül ne legyek más, mint egy szelíd  
igen vagy nem,*

*De egyre inkább csak igen.  
Mindenre ámen és igen.  
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.  
Ámen. Igen. És a gonosztól van  
Minden azonfelül.*

Vasárnap, a délelőtti istentiszteleten három testvérgyülekezet énekkarának részvételével folytatódott az ünnep. Igét hirdetett **Tönkö Levente** hajdúböszörményi lelképásztor, aki az énekek lélek- és személyiségformáló hatásáról szólt.

Az istentiszteletet követően a vendég énekkarok szolgálata hangzott el. A bihar-püspöki, a hajdúböszörményi és a Nagyvárad-Ószi ifjúsági énekkar után az ünneplő újvárosi énekkar szolgált. Az egykori és jelenlegi énekkari tagok szómára díszoklevelek és könyvajándékok átadására került sor. Az eseményt személyesen megtisztelte Füzes Oszkárné Bajtai Erzsébet, Magyarország budapesti nagyköveteinek felesége is.

## Egyházkerületi presbiteri konferencia



A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség és az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség közösen tartandó konferenciájának programja. Helyszín: Nagybánya-Óvárosi Egyházközség.

### 2011. AUGUSZTUS 26. PÉNTEK

12,00-14,00 Érkezés (a Nagybánya-Óvárosi Egyházközség Lelkesi hivatalához); 14,00-14,30 Nyitó áhítat - Csúry István, a Királyhágómelléki Egyházkerület püspöke; 14,30-15,00 A Konferencia megnyitása, köszöntések - László Kálmán, a KREK PSZ elnöke, Varga Károly, Nagybányai Egyházmegye esperese, Bak Enikő házigazda lelképásztor; Együttműködési szerződés aláírása; 15,00-15,45 *Konfliktus kezelés az egyházban*. Előadó: Dr. Kiss Jenő, a Kolozsvári Protestáns Teológia professzora; 15,45-16,15 Megbeszélés; 16,15-16,30 Szünet; 16,30-17,15; *Erkölcsei és társadalmi megújulás az egyházban*. Előadó: D. Tökés László, EP-képviselő, alelnök; 17,15-17,30 Megbeszélés; 17,30-18,00 Szünet; 18,00-19,30 Esti áhítat, kulturális program; 19,30-20,30 Vacsora; 20,30-tól Elszállásolás.

### 2011. AUGUSZTUS 27. SZOMBAT

8,00-8,30 Reggeli; 9,00-9,45 Reggeli áhítat – Tasnádi András, Nagybánya-Újvárosi lelképásztor; 10,00-10,45 *A presbiterválasztás gyülekezet építő vagy romboló?* Előadó: Kelemen Attila, a Kolozsvári Protestáns Teológia tanára; 10,45-11,15 Megbeszélés; 11,15-11,30 Szünet; 11,30-12,15 *A Királyhágómelléki Református Egyházkerület 90. évfordulója*. Előadó: dr. Pálfi József Nagyvárad-Réti lelképásztor, a Partiumi Keresztény Egyetem tanára; 12,00-13,00 Megbeszélés; 13,00-14,00 Ebéd; 14,00-16,00 Kirándulás Koltó-Katalinra; 16,00-18,30 A Misztótfalusi Kiss Miklós múzeum megtekintése; 18,30-19,00 Esti áhítat - Ecsedi Árpád misztótfalusi lelképásztor; 19,00 – 20,00 Vacsora; 20,00 Visszautazás Nagybányára.

### 2011. AUGUSZTUS 28. VASÁRNAP

8,00-9,00 Reggeli; 10,00-12,00 Istentisztelet és úrvacsoraosztás. Igét hirdet: Ötvös József, az Erdélyi Református Egyházkerület generális direktora; 13,00-14,00 Ebéd; 14,00 Hazautazás.

Jelentkezési határidő: **2011. augusztus 15.** Szeretettel várunk mindenkit!

## KÓRUSÜNNEP ...

FOLYTATÁS A 4. OLDALRÓL

Dr. Fekete Csaba az olasz énekkar által bemutatott két graduálhimnuszt emelte ki, elmondta, hogy Európa népei közül a magyarok a leggazdagabb a graduál énekirodalma. Ezt az örökséget fel kell újítani és közkinccsé kell tenni.

Az énekkarok szolgálata után Sándor Lajos lelképásztor bemutatta az *Erőm és énekem az Úr* című könyvet, mely a Nagyvárad-újvárosi énekkar történetét foglalja össze. A könyvbemutatót követően oklevelek, könyvajándékok és zászlószalagok átadására került sor.



## BÚCSÚ VERES LÁSZLÓ ZSOLTTÓL

## „Elnémul egyszer énekem...”

Földi vándorutunkon néha megálljt parancsol egy nem várt esemény, mely megrendíti lelkünket, életünket és elgondolkoztat, hogy miért is élünk ezen a világon? Veres Zsolt érmihályfalvi kántor tragikus halála mély gyászba öltöztette mindazok szívét, akik ismerték és szerették.

Érmihályfalván Zsolt vitte tovább 11 éven át végzett szolgálatomat. Jó kollégám, jó barátom volt. 2002-ben együtt jártuk végig az Érmellék falvait, amikor számba vettük az egyházmegye műemlék orgonáit. Együtt szerveztünk számos szakmai napot, kántortalálkozót. Együtt vettünk részt számos kórusfalalkozón, kántorképzőn, egy színpadon énekeltünk a Partiumi Keresztény Egyetem Vegyeskarában. Alig egy hónapja Tiszaujvároson, a Birtalan József tiszteletére szervezett szimpóziumon beállt a népi zenekarba hegedűjével, az autóbuzson végigénekelte az egész utat zenésztársaival együtt. Akkor nem gondoltuk, hogy ez lesz az utolsó közös utunk. „Azért legyetek készen, mert amely órában nem gondoltátok, abban jó el az embernek Fia.” (Mt 24,44)

Veres Zsolt jó zenész, felkészült szakember volt, aki nemcsak az egyházzeneben végzett szép munkát kórusaival, az ifjúsággal, a konfirmandusokkal, hanem szerette és ápolta a népzene is, citerazenekezt vezetett, ismerte és énekelte a történelmi énekeket, a nemzeti ünnepeken a műsorok elmaradhatatlan részvevője volt. Tagja volt a GGG Irodalmi Stúdióknak, a Móra színjátszó csoportnak, a Vitézi Rendnek. Öt éven át vezette a Városi Kórust. Önálló műsorokat állított össze gitárkísérettel, amelyekkel számos ünnepen, falunapon fellépett itthon és külföldön egyaránt. Emberi tartásával, szívós munkabíráásával, egyenes beszédével, megbízhatóságával példát állított a fiatal generációnak, akiket tanított zenetanárként és informatikusként, akik között élt, és akik egy népszerű, értékes, jó magyar embert vesztettek el.

A zenepedagógia tanszéki koncertjén az államvizsgára készülve Pretorius Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét kezdett énekét vezényelte: „Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét, /

Legfőképpen az igaz hitért, / Hogyha jön a vég-óra, mellénk álljon, / Hazatérésre készen találjon, / Könyörüljön. // Inségeinkben fő vigasztalónk, / Halál ellen megbátorítónk, / Össze ne hagyj esni, ha ellenségünk / Reánk jó s romlást készít már nekünk, könyörüljél”.

Temetésén a PKE Vegyeskara ezt énekelte, Gárdonyi Zoltán Szívemnek kösziklaja című énekével együtt: „Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklaja és az én örökségem te vagy, Ó Isten, mindörökké!” (Zsolt 73,26)

Az Úr így szerette őt, hogy az őt felnevelő és szerető nagymamájával egyszerre vette őt magához. A mennyei Atya úgy látta, hogy ő elvégezte földi pályafutását és készített számára egy jobb szolgálati helyet, ahol nincs idegesség, rohanás, stressz, meg nem értés, bántság, ahol a mennyei trónus előtt az angyalok karával dicsérheti mindörökké Isten háromszor szent nevét. Gyászolják őt családtagjai, egykori és jelenlegi kórustagok, a tanítványai, az Érmelléki Egyházmegye és a Királyhágómelléki Egyházkerület kántorai, kollégák, barátok, ismerősök. Isten velünk, viszontlátásra. Odát találkozunk.

OROSZ OTILIA VALÉRIA

**GYÁSZJELENTÉS – VERES LÁSZLÓ ZSOLT.** „Éltem ha fogyoa-fogy, és a halál ahogy jön már felém, Megváltóm, ments te meg, kétségtől engemet, Nálad hogy üdvömet meglássam én.” MRÉ 471/4.

Szomorú szívvel, Isten akaratát elfogadva tudatjuk, hogy

**VERES LÁSZLÓ ZSOLT**

érmihályfalvi református kántor-karnagy földi életének 36. évében 2011. június 23-án, csütörtökön éjjel, tragikus balesetben visszadta lelkét Teremtőjének. Temetésére Nagyváradon a Steinberg-kápolnából június 27-én került sor. Gyászolják: szerető szívű családja, az érmihályfalvi reformátusság és magyarság, kollégái, barátai, ismerősei, mindenki, aki szerette és tisztelte.

## POSTALÁDA

## Eldobott kéz

Az idők múlásától, szenvedések sokaságától, megráncosodott, reszkető nehéz sóhajokkal, fájdalmas jajokkal segítségért kinyújtott kezét, sajnos nem mindig van ki megfogja. A legnagyobb csalódása ez a szenvedő vagy haldokló embernek. „Uram, nincs emberem, hogy amikor a víz felzavarodik, bevigyen engem a tóba...” (Jn 5,7)

Nincs, ki megfogja a kinyújtott kezét. Szomorú, nagyon szomorú, de sokszor valós. Hányszor hevernek a járdán, útszélien vagy árokparton porba esett emberek. „Ah, egy részeg” – lehet.

Az is szomorú, de lehet, hogy még szomorúbb az, amikor a kórházi vagy otthoni betegágyakon vergődnek ott felejtett szeretett hozzátartozók. „Nem sok van már neki hátra, mit kínáljunk vele annyit, gondolkodjunk inkább a temetésről” – mondják ki hangosan gondolataikat egyes családtagok. Pedig a szenvedő embernek jól esne egy pohár víz lázas szomjának csillapítására, vagy egy-két gyöngéd simogatás a fájdalmak enyhítésére. Mert a halotti torból ő már semmit sem élvezhet.

Az is nagyon fájdalmas a szenvedőnek, mikor több családtagot óhajt maga mellé a gyötrődések nehéz óráiban, napjaiban, de csak részben jelennek vagy jelenhetnek meg. Ha segítségért kinyújtott kezét az óhajtott személy fogja meg, s törli le a nehéztől verítékcseppeket, akkor a szenvedő megkönnyebbül, valamennyire megnyugszik. De ha mégsem az óhajtott személy van jelen, akkor a kínok fokozódnak, a szenvedések, csalódások tetőfokát éli meg a beteg. A lelki fájdalmak pedig vannak olyan súlyosok, mint a testi kínok. Borzalmas ilyen perceket megélni, akár betegként, akár betegápolóként.

Figyeljünk az ige szavára: „Egymás terhet hordozzatok, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2) Ha lehet, fogjuk meg annak a kezét, aki azt óhajtja, mert mindannyiunknak a „kézfogásra” van a legnagyobb szüksége!

KOVÁCS ÉVA, MEZŐTELKI

✿ **REFORMÁTUS BIBLIAISKOLA – 2011. FELHÍVÁS NYÁRI TÁBORRA.** Királyhágómelléki és erdélyi református lelkészek szervezésében, ebben az évben is megrendezésre kerül a „Református Bibliaiskola” néven ismert tábor, képzés. Olyan konfirmált fiatalok jelentkezését várjuk, akik szabadidős programok, sport, éneklés, filmklub, kirándulás, stb. mellett szívesen elmélyednének a Biblia világában is.

A tábor időpontja augusztus 15-20, helyszíne Rézhegység (Somlyói eme.) Részvételi díj 50 RON. **Jelentkezési határidő augusztus 10.** Jelentkezni és bővebb információkat kérni Pap Dénes Zsolt tanszakszar-

vadi, illetve Mészáros Mihály szamosdobi lelkésznek lehet: 0740.203-081 és 0261.758-406. Reméljük a résztvevők nem csak ismerettel, hanem sok új baráttal, és maradandó emlékekkel is gazdagodnak.

✿ **KÖZLEMÉNY A BUDAPESTI LELKÉSZ-ÜDÜLTETÉSRŐL.** Az elmúlt években örömmel szervezetünk üdülést erdélyi nyugdíjas lelkészeknek. Ebben az évben, részben a megindult templomépítés, részben anyagi okok miatt ezt sajnálatunkra nem tudjuk megrendezni. Kérjük a lelkésztestvérek megértését!

ERDÉLYI GYŰLEKEZET, BUDAPEST

✿ **DIASZPÓRAALAPÍTVÁNY.RO.** Megújulva és új tartalmakkal gazdagodva ismét látogatható az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerületek szórványosztályának honlapja, a [www.diaszporaalapitvany.ro](http://www.diaszporaalapitvany.ro).

A hírek, beszámolók mellett fokozatosan kerül feltöltésre a tanulmányok, dokumentumok és adattár mellett a fotógyűjtemény is, melyek közül kiemeljük Az *Ismeretlen Erdély* vidékjáró sorozatot, mely valóban az alig ismert völgyeket, magyar református és más egyházak közösségeit, az együttélésünk emlékeit szándékszik bemutatni.

## DÍJÁTADÓ ÜNNEPÉLY A BÉCSI BÉKE 405. ÉVFORDULÓJÁN

## Megmaradásunk a gyermekáldás

„Hitünknek, lelkiismeretünknek és régi törvényeinknek szabadságát minden aranyánál feljebb becsüljük” – olvashatjuk Genfben a Reformáció emlékművén, Bocskai hatalmas kőalakján, a bécsi béke kőbe vésett pontjai alatt.

Erre az eseményre emlékezett a Bocskai Társaság Érmihályfalván június 25-én. Az emlékezést beárnyékolta a szörnyű tragédia. Előző nap vesztette életét a gyülekezet fiatal kántora Veres László Zsolt, így a kórusok a gyász jeléül nem is vettek részt az emlékező istentiszteleten, ahol ígét hirdetett **Hermán M. János** előadó-tanácsos. A Bírák könyvéből (6,11-24) vett példázattal idézte Bocskai történelmi szerepét, ahogyan Gedeont elhívta az Úr, és győzött az ellenség felett, úgy a nagy fejedelmet is segítette harcaiban. „Ha az Úrra nézünk, nem veszünk el!” – ezzel fejezte be nagyhatású igehirdetését.

**Balászné Kiss Csilla** a gyülekezet lelkipásztora, megköszönte a tanácsos szolgálatait, majd **Kovács Zoltán** főgondnok, polgármester üdvözölte az ünnepre összegyűlteket, próbálta oldani a gyászt, mondván az életnek menni kell tovább.

A nagy realpolitikusk Bocskai István történelmi szerepét **Sárkány Viola** a Bocskai Társaság elnöke értékelte, a bécsi béke pontjain keresztül, kiemelve annak európai és



A Bocskai Társaság 2011. évi kitüntetettje dr. Raffay Ernő történész (középen)

magyarországi hatását, hangsúlyozva, hogy a fejedelem győzelmét nem a bosszúra, a további harcra használta fel, hanem a békére, a megegyezésre. „Ne romoljon ez a szegény magyar nemzet, ennél is inkább” – írta egyik levelében.

A Bocskai Társaság 2011. évi kitüntetettje **dr. Raffay Ernő** egyetemi tanár. Az ő dicséretére laudatio-t mondott **dr. Négyessy Istvánné**, kiemelve, hogy a Trianon-kutató professzor „a magyar nemzet élő lelkiismeretének egyik hordozója”.

Válaszában dr. Raffay Ernő a nemzet jelenlegi tragikus demográfiai helyzetére hívta fel a figyelmet. Statisztikai adatokkal bizonyította, hogy ma 30 millió magyar élne

a Kárpát-medencében, ha nem zúzták volna szét Trianon. Megmaradásunk a gyermekáldás – s így folytatta, ahogy Gábor Áron mondta egykor: „lészen ágyú”, most azt kell mondanunk: „lészen” gyermek, és akkor „lészen” jövőnk is – fejezte be mindenki által nagyon várt előadását.

A templomi emlékezők ezután a templom falához vonultak, ahol Sass Kálmán mártír református lelkész emléktáblájánál Kovács Zoltán idézte a közösségben ma is elevenen élő lelkipásztor tragikus alakját. A késői utódok koszorúkkal és a Szózat hangjaival adóztak emlékének.

Bocskai szobránál, a szellemi hagyatékából – Testamentomából – hallhattunk részleteket, Balászné Kiss Csilla előadásában. A kort, amelyben élt, Balassi Bálint (a fejedelem unokatestvére) A végek dicsérete című verse idézte Kuncz László énekművész előadásában. A koszorúzás a magyar reformátusok himnuszával, a 90. zsoltárral ért véget... „Tebenned bízunk eleitől fogva...” énekelte egy maroknyi magyar az idegen környezetben, remélve egy új Gedeont, remélve egy új Bocskait.

Az ünnepség fényét emelték **Varga Vilmos** színész Ady versei, a magyarországi **Kuncz László** énekművész Bocskai indulója, a szintén magyarországi **Pécsi L. Dániel** jelkép művész „Jelképeiben is él a magyar-ság” vándorkiállításának megnyitása.

SÁRKÁNY VIOLA

## Hegyközi keresztyén családi délután

Mintegy háromszázan látogattak ki a Hegyközszáldobágy és Hegyközpályi közötti réten tartott keresztyén családi délutánra, június 18-án. Az összefogás példája volt az esemény, mely a hegyközi gyülekezetek presbitériumai, lelkipásztorai és gyülekezeteinek együttes szervezésével jött létre.

Délután 3 órakor gyermekprogramokkal kezdődött a rendezvény. Akik nem rajzoltak vagy festettek, azok gyöngyöt fűztek, fociztak vagy lovagoltak.

A nyitóáhitatot ft. **Csúry István** püspök tartotta a Zsolt 71,19-21 alapján. Sokan úgy gondolják, hogy a sok nyomorúság Istentől származik, de tévednek. A Teremtő szereti gyermekeit, lelkileg megújít bennünket, ott van velünk fogja a kezünket, hogy könnyebben átjussunk a nehézségeken – mondta az igehirdető.

Az áhitatot követően **Demeter Sándor** tóti lelkipásztor *Református vagyok. Mit jelent reformátusnak lenni?* címmel tartott előadást.

Sokan reformátusoknak nevezik magukat, de vajon tényleg azok? – tette fel a kérdést a lelkipásztor. Nagyon sok fiatal nem jár templomba, eltávolodtak az egyháztól, még azok is aki IKE-tagok voltak, nem gyakorolják a hitet. Kérjük az Urat gyűjtsen világosságot a lelkünkben, csak akkor láthatjuk meg valódi önmagunkat minden vétkeinkkel. Ha a Mindenható ott van az életünkben, akkor jó szolgává válunk.



A hegyközi keresztyén családi délután résztvevői

Az előadást a nagyváradi Baptista Közösség Ifjúsági fúvószenekarának fellépése követte, nagy sikert aratva a hallgatóság körében.

Ezt követően került sor a Bonus Pastor Alapítvány bemutatkozására. A szervezet célja, hogy segítséget nyújtson az alkohol, drog és egyéb függőségekben szenvedőknek és hozzátartozóiknak, keresztyén lelkiséggel, a segítő szakma eszközeivel – tudtuk meg az alapítvány elnökétől, **dr. Horváth Leventétől**.

A családi délután koncertekkel folytatódott, eközben a kondérokban több, mint 300 liter bográcsgulyás főtt, a hegyközi presbiterek és gyülekezeti tagok jóvoltából.

A keresztyén családi délután táborúzel ért véget. Hazafelé jövet többen kifejezték reményességüket, hogy a jövőben is lesznek még hasonló rendezvények.

„Mindenki jól érezte magát, kicsik és felnőttek, együtt lehetett a család egy meghitt keresztyén pikniken, Istennek hála! – mondta **Molnár Gyula** hegyközszáldobágyi gondnok, a szervezés mozgatórugója.

TÓTH ZSIGMOND



**Harangszó**

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja  
ISSN 1221 - 0323  
Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Felelős szerkesztő: Fábri Tibor. Szerkesztőségi titkár – olvasószerkesztő: Babes Ardai Erika. Tördelőszerkesztő: Kraftsikné Petrikó Ildikó. Kül munkatársak: Balászné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Rácz Ervin, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea (Nagyvárad), str. Moscovei (Szilágyi Dezső u.) nr. 14. Tel.: 0259/416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com. A terjesztés a lelkész hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenczi Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.